

ΑΓΝΗ ΒΙΣΚΟΝΤΗ

ἱστορία τοῦ θύματος τούτου ἀνήκει εἰς τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, καὶ εἰκονίζει τὴν κατάστασιν τῶν ἡθῶν, ἐν Ἰταλίᾳ, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε τὰ ἰδιαίτερα πάθη καὶ αἱ πολιτικαὶ φατρίαι προητοίμασαν μακρὰν καὶ ἐπονείδιστον καὶ ποικίλην ξενοκρατίαν εἰς τὴν ὠραίαν ἐκείνην χῶραν ἤτις, ἐπὶ αἰῶνας, ὑπῆρξε θέατρον ἐμφυλίων σπαραγμῶν.

Τὸ 1381, Λουδοβίκος ὁ Γονζάγας, δυνάστης τῆς Μαντουῆς, ἔλαβε σύζυγον τὴν Ἀγνήν, θυγατέρα τοῦ Βερναβῶ Βισκόντη, δυνάστου τῶν Μεδιολάνων.

Ἡ Ἀγνή αὕτη εἶχε τὸ σῶμα περικαλλέστατον, εἰς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὑπῆρχον ὅλα ἐκεῖνα τὰ θέλγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. Ἡ καρδία ὅμως αὐτῆς σφοδρῶς ἐσφάδαζε μεταξὺ δύο ἀντιθέτων παθῶν, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἦτο εὐγενές, τὸ δὲ ἄλλο σκληρὸν καὶ ἄγριον. Μεγάλῃ ἐπιθυμίᾳ ν' ἀγαπᾶ καὶ ν' ἀγαπάται, καὶ ἄσθεστος δίψα ἐκδικήσεως καὶ αἵματος· ταῦτα ἦσαν τὰ δύο ἀντίθετα πάθη τὰ ὁποῖα κατεβίβρωσκον αὐτήν.

Ἐἴτε διότι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τῆς ἦτο δυσάρεστος, εἴτε διότι, κατὰ τὰς ἐξέεις τῶν τυράννων τῆς Ἰταλίας, αὐτὸς εἶχε πλέον τῆς μιᾶς γυναικὸς, εἴτε, τελοσπάντων, ἕνεκα τῆς φιλίας καὶ τῆς συμμάχικας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰωάννου Γαλεαττίου Βισκόντη, ἠσθάνετο μεγάλην πρὸς αὐτὸν ἀποστροφὴν, καὶ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἀνεζήτηε καρδίαν τινα τὴν ὁποίαν νὰ ὑποδουλώσῃ, συγχρόνως ὅμως καὶ καρδίαν μισοῦσαν τὸν κόμητα τῆς Ἀρετῆς—τοιούτον τίτλον ἔφερον ὁ σύζυγός της—τὸν ὁποῖον αὐτὴ συνείθιζε νὰ ἀποκαλῆ Βρωμερὸν κόμητα.

Τοῦ τοιοῦτου ζῶηρου μίσους εἶχε δικαιολογημένην ἀφορμὴν ἡ Ἄγνη, διότι ὁ Ἰωάννης Γαλεάττιος Βισκόντης, ἀνεψιὸς τοῦ Βερναβῶ, ἦτοί τοῦ πατρὸς αὐτῆς, συγχρόνως δὲ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ, ὡς ἔχων σύζυγον τὴν Αἰκατερίναν, ἀδελφὴν τῆς Ἄγνης, ἐπεβουλεύθη τὴν ζῶήν του, καὶ, φονεύσας αὐτὸν προδοτικῶς, ἐκυρίευσεν τὴν ἐπικράτειάν του. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν πόσον ἡ Ἄγνη ἐβαρυνθῆκε διὰ τὴν φιλίαν τοῦ ἀνδρὸς τῆς πρὸς τὸν φονέα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Ἡ ἰσχυροτέρα δὲ αἰτία τῆς ἀποστροφῆς αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς ἦτο, βεβαίως, αὐτὴ, τόσῳ μᾶλλον, ὅσον οὗτος ἐτήρει τὴν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν τοῦ Γαλεαττίου Βισκόντη μᾶλλον ἐκ φόβου ἢ ἐκ διαθέσεως, ὁ φόβος δὲ καθίστανεν αὐτὸν ὠμότατον καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδίαν του σύζυγον, κακολογοῦσαν τὸν Γαλεάττιον. Διὰ τοῦτο, ὅταν, τὸ 1390, ἔφθασαν εἰδήσεις πολεμικαὶ ὀλέθρια διὰ τὸν Γαλεάττιον, ἡ Ἄγνη, φύσει ἐλευθερόστομος καὶ εἰλικρινής, ἔχουσα δὲ πάντοτε ἐνώπιόν τῆς τὴν πικρὰν ἀνάμνησιν τοῦ πατρικοῦ αἵματος, διετράνωσε τὴν χαρὰν αὐτῆς καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς, διὰ χορῶν καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων, ὁ δὲ Γουζάγας, διὰ τοῦτο, ἔδειρεν αὐτὴν σκληρῶς, καὶ ἠπειλήσεν αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν φονεύσῃ.

Ἐν τῇ πλουσιωτάτῃ Αὐλῇ τοῦ Μεγαλοπρεποῦς—οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ δυνάστης τῆς Μαντούης—ὑπῆρχεν, ὑπηρετῶν ὡς θαλαμipόλος, εὐγενὴς νέος, ὀνομαζόμενος Ἀντώνιος Σκανδιανός. Ἐκ τῆς πολυμελεστάτης ταύτης Αὐλῆς, οὐδεὶς ἄλλος ἠγαπᾶτο περισσότερο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, ὅσον ὁ Ἀντώνιος, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε τοσαύτην πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην ὥστε, εἰς μόνον αὐτὸν, ἀνυπόπτως ἐνεπιστεύετο τὰς μᾶλλον ζηλοτύπους ὑπηρεσίας. Ἐνεκα δὲ τῆς ἄκρας ταύτης ἐμπιστοσύνης, ὅχι μόνον ἐν καιρῷ ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς, ἀπεστέλλετο μὲ παραγγελίας αὐτοῦ πρὸς τὴν σύζυγον, καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς τὰ δωμάτιά της.

Εἶχεν ὁ Ἀντώνιος ἐπαγωγὸν τὴν ὄψιν, καὶ ἦτον εὐκολος εἰς τοὺς ἔρωτας, κατὰ τὰς ἔξεις δὲ τῶν εὐνοουμένων, εἶχεν εὐτολμίαν τινὰ μᾶλλον ἀπρεπῆ. Ἀλλὰ δὲν ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τῆς εὐτολμίας ἐκείνης ἥτις εἶναι ἀρεστὴ εἰς τὰς γυναῖκας. Ἐφημίζετο

ὅτι ἤρᾳτο νεάνιδός τινος ὠραιοτάτης, ὑπηρετούσης καὶ αὐτῆς, ὡς ἐπιτίμου κυρίας, εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος. Ἡ κυρία αὕτη ὠνομάζετο Μέα Μιρανδοληνή. Πρὸ πολλοῦ ὅμως οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶχον ἀρχίσει νὰ προσφέρωσι πρὸς τὴν Ἀγνὴν λατρείαν ζωηροτέραν τῆς ὀφειλομένης παρὰ θεράποντος πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ ἡγεμόνος τοῦ. Ἡ Ἀγνή, ἐνοήσασα τὴν πυρκαϊάν, τὴν ὁποίαν ἡ καλλονὴ τῆς ἤναψεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ νέου, καὶ βλέπουσα ὅτι οὗτος ἦτον ὁ ὠραιότερος καὶ εὐγενέστερος τῶν ἀνθρώπων τῆς Αὐλῆς, διατεθειμένη δὲ νὰ δέχεται τὰς ἐρωτικὰς φλόγας, ἀντὶ νὰ περιορίζεται εἰς τὴν σοβαρὰν ἐκείνην μεγαλοπρέπειαν τῆς ἡγεμονίδος τῆς Μαντούης, καὶ ἀντὶ ν' ἀπογορεύσῃ ἀποτόμως τὰς αὐθάδεις ἀντιβλέψεις τοῦ ἔραστοῦ, ἠθέλησεν ἀπ' ἐναντίας νὰ δοκιμάσῃ αὐτὸν καὶ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τοῦ ἔρωτός τοῦ. Χωρὶς λοιπὸν νὰ ἐνοῆ τι ἀπεφάσιζε νὰ πράξῃ, καὶ ἐλπίζουσα, ἴσως, ὡς πολλάκις συμβαίνει, νὰ στρέψῃ τὸ πρᾶγμα εἰς παιδιάν, ἂν αἱ ὑποψαίαι τῆς ἐβεβαιουήντο, προέβη εἰς ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τὴν ὠθήσῃ εἰς τὰς παρεκτροπὰς ἐκείνας αἰτίνας ἐγένοντο ἀφορμαὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς.

Ἡμέραν τινα εὐρίσκετο εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Λανσιλόττου, ὅπου συνείθιζε νὰ διαμένῃ σχεδὸν πάντοτε. Τὸ δωμάτιον τοῦτο ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Λανσιλόττου, διότι αἱ τοιχογραφίαι αὐτοῦ εἰκόνιζον τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου προμάχου καὶ τῆς ἐρωμένης τοῦ. Ἡ Ἀγνή, ἰδοῦσα τὸν Ἀντώνιον ἐρχόμενον, ἔσπευσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, μειδιῶσα, ἂν τῶντι ἠγάπα τόσον πολὺ τὴν Μέαν Μιρανδοληνήν, ὅσον ἐφαίνετο. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ὁ Ἀντώνιος ἀπήντησε μετὰ στεναγμοῦ: Ναι τὴν ἀγαπῶ, ἀλλ' ὄχι τόσον ὅσον ἀγαπῶ ἄλλην τινα, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ περισσότερον πάσης ἄλλης γυναικός. Καὶ δὲν ἔμεινεν ἕως ἐδῶ ἡ ἄφρων, ἀλλὰ τὸν ἐρώτησε προσέτι ποία εἶναι ἡ γυνὴ αὐτῆ, ἐκεῖνος δὲ, τυφλὸς ἐκ τοῦ πάθους, καὶ ἐνισχυόμενος ἐκ τῆς οὐρανίας γλυκύτητος τοῦ προσώπου τῆς ἡγεμονίδος, τῆς ἀπήντησε: Σὺ εἶσαι ἐκείνη διὰ τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι ἀληθῆ καὶ θερμὸν ἔρωτα. Ἡ Ἀγνή ἐπανάλαβεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοῦτο, καὶ ἐκεῖνος ἔσπευσε

νά τὴν βεβχιώση διὰ τοῦ μάλλον ἰσχυροῦ τρόπου, ἐξ ὧσων ἐγνώριζε, διὰ τοῦ ὄρκου του.

Ἡ Ἄγνη ἤκουσε, χωρὶς νὰ θορυβηθῆ, ἐπιβεβαιουμένην, ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ἀντωνίου, τὴν δῆλωσιν τὴν ὁποίαν τοσάκις τῆς ἔκαμαν τὰ εὐγλωττα βλέμματά του. Μάλιστα δὲ ἐκείνη ἠφράσις ἐγὼ Σὲ ἀγαπῶ ἦτον ἐντὸς τῆς καρδίας αὐτῆς, καὶ νύχαριστῆθη ἀκούσασα αὐτὴν, καὶ ἐπεθύμει νὰ ἦτον ἀληθινή. Καὶ δὲν ἦτο μὲν αὐτὴ εὐδιάθετος νὰ τοῦ εἰπῆ: Καὶ ἐγὼ Σὲ ἀγαπῶ, διότι οὐδὲ πρὸς ἑαυτὴν ἀπεφάσιζε νὰ ἐκμυστηρευθῆ, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων θλίψεων, ἐξ ὧν ἑταλαιπωρεῖτο, τῆς ἐφαίνετο μεγίστη ἀνακούφισις ἢ προτίμησις ἐκείνη, ἐκείνη ἢ λατρεία ἢ προσφερθεῖσα, οὐχὶ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, εἰς τὴν ἀξίαν, εἰς τὴν καλλονήν. Διὰ τοῦτο, πλειστάκις ἐπανέλαβε τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸν Ἀντώνιον, καὶ, τελοσπάντων, τόσον πολὺ ἐπέισθη, ὥστε ἡμέραν τινα τοῦ εἶπε: Ἐγὼ δὲ σὲ ἀγαπῶ, ἀλλὰ βλέπω ὅτι, καὶ ἂν ἤθελα νὰ σὲ ἀγαπήσω, δὲν θὰ μοῦ ἦτον δυνατὸν νὰ σ' ἀγαπήσω τόσον ὅσον σὺ ἀγαπᾷς ἐμέ. Λέγουσα δὲ ἐγὼ δὲν Σ' ἀγαπῶ, καὶ σχεδὸν προσπαθοῦσα νὰ ἀπατήσῃ ἑαυτὴν, δὲν κατῴρθονε νὰ ἀπατήσῃ τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἐκ τῶν ὀμμάτων τῆς ἐλάμβανε, τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμὴν, τὴν παρηγορίαν ὅτι ἀντηγαπήθη παρὰ τῆς Ἄγνης.

Οὕτως ἤρχισεν ὁ μεταξὺ των ἔρωσις ἢ εὐκολία δὲ τὴν ὁποίαν εἶχον νὰ βλέπωνται ἐλευθέρως ἀνέπτυξε, ταχέως, εἰς τὰ στήθη αὐτῶν τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε, παραβλέψαντες τὴν ἀπόστασιν τῶν βαθμῶν καὶ τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὸν σύζυγον πίστιν, ἐτράπησαν εἰς πράξεις ἀνηκούστου οἰκειότητος, ὁποῖαι εἶναι αἱ πράξεις τὰς ὁποίας ἀποτολμᾷ πρὸς τὴν ἐρωμένην του νέος φλεγόμενος ὑπὸ θερμοῦ ἔρωτος, εἰς οὐδὲν λογιζόμενος καὶ πᾶσαν δυσκολίαν καὶ πάντα κίνδυνον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μετὰ τινος προφυλάξεως, ὅπως μὴ ἐνονηθῶσι ὑπὸ τῶν θεραπειῶν τῆς Ἄγνης, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἢ προφύλαξις ἠλαττώθη καὶ ἡ τόλμη των ἠύξησε, ὥσάν οἱ ἄλλοι νὰ μὴ εἶχαν ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπωσι καὶ ὅσα ν' ἀκούωσι, ἢ, βλέποντες, ἢ ἀκούοντες, πράγματα τοιαῦτα, δὲν ἔπρεπε νὰ φαντασθῶσι τί ἔτρεχε.

Ἡ Ἀγνή δὲ πολλάκις τοῦ ἐνίψε τὸ πρόσωπον μὲ ροδόσταμον, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐγκωμιάζε δημοσίως τὴν καλλονὴν τῆς μετὰ τῆς ἄφρονος ἐκείνης θερμότητος ἣτις προδίδει τὴν ἐσωτερικὴν φλόγα.

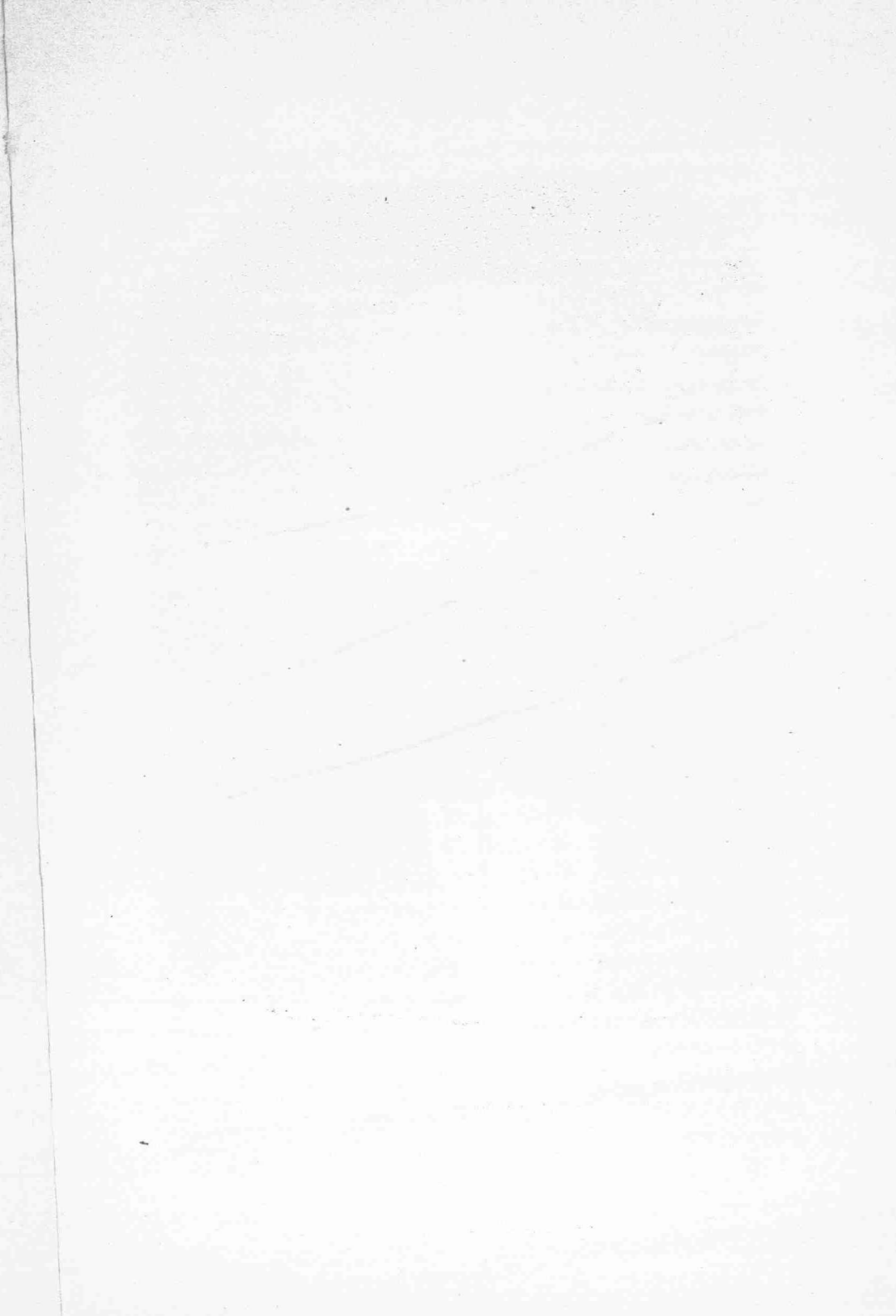
Εἰς παρεκτροπὰς τοιαύτας ὀδηγεῖ ὁ ἔρωσ πάντα ἀφινόμενον εἰς τὴν σκληρὰν ἐξουσίαν του, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἤθελε καταντῆσαι εἰς παρεκτροπὴν ἄλλην, ἔτι μείζονα, ἂν ἡ Ἀγνή ἤθελε δεῖξει τὴν ἐλαχίστην θέλησιν. Πολλάκις ὁ σύζυγός τῆς τὴν κακομετεχειρίσθη, καὶ πολλάκις ἦλθεν εἰς διενέξεις μετ' αὐτοῦ, ἐγόγγυζε δὲ καὶ ἐθρήνει, καὶ ἐκατηράτο τὴν τύχην τῆς, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἀντωνίου, οὗτος δὲ πολλάκις ἐπίσης, ἐπὶ ποδὸς ἐγερούς, τῆς εἶπε: Ἐπιθυμεῖς, κυρία, νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν κόλασιν! Εἰπέ μίαν καὶ μόνην λέξιν, καὶ ἀμέσως τὸν φρονέω. Ἄλλ' ἡ Ἀγνή πάντοτε, μετὰ εὐσταθείας, ἀπήντησε: Ὅχι, τοιοῦτόν τι ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἐπιθυμήσω.

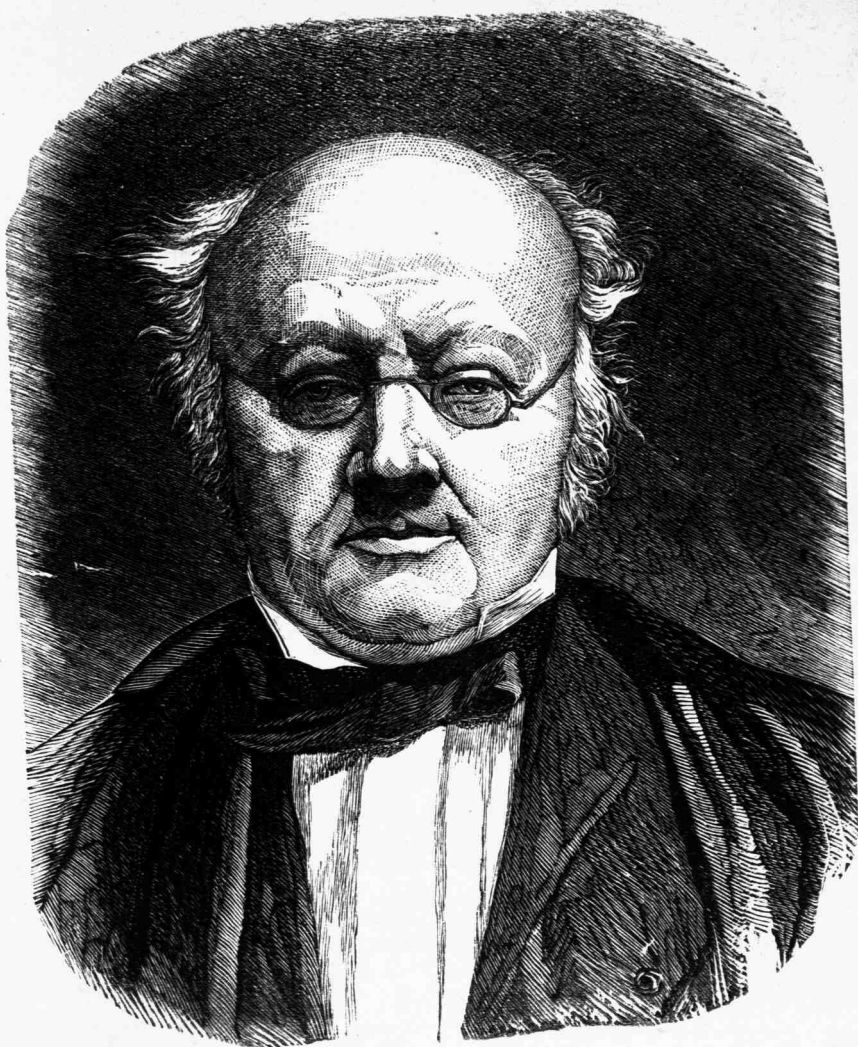
Τελοσπάντων, αἱ πράξεις ἀτίμου οἰκειότητος τοσοῦτο ἐποπλαπλασιάσθησαν, ὥστε, ἀπὸ σφάλματος εἰς σφάλμα, ἡ ἀξιοκατάκριτος ὄρεξις ὑπερίσχυσε τῆς πίστεως τοῦ δούλου καὶ τῆς συζύγου.

Ἄλλὰ, μετ' ὀλίγον, ἤρχισε νὰ δρέπη ἡ Ἀγνή τοὺς πικροτάτους καρποὺς τῆς διαγωγῆς τῆς. Πρωτῶν τινα, ἡ Βεατρίκη Γόρη, μία τῶν θεραπαινίδων τῆς, τὴν ἔκαμε νὰ νοήσῃ ὅτι, κρυφθεῖσα, εἶδε σκανδαλώδη τινὰ φερόματα. Ἄμα τοῦτο ἤκουσε, ἠσθάνθη τὸ αἶμα αὐτῆς παγονόμενον, καὶ ἀπεσβολώθη ὡς κερκυνόπληκτος. Ἠρνήθη καὶ ἔκλαυσε. Ἄλλὰ ποῖον τὸ ἐκ τῆς ἀρνήσεως ὄφελος, ἢ τί ἤξιζαν τὰ δάκρυά τῆς! Φανταζόμεθα τὴν ταραχὴν τῆς, καὶ ποῖοι καὶ πόσοι φοβεροὶ στοχασμοὶ θὰ ἐταλαιπόρησαν τὴν ἔντρομον αὐτῆς διάνοιαν! Κατάστασις τοιαύτη δὲν περιγράφεται. ὦ! ἄρκουσα ποιὴν κατὰ τοῦ σφάλματος αὐτῆς ὑπῆρξε ἐκείνη ἡ στενοχωρία τῆς, ἐκεῖνος ὁ τρόμος, ἐκεῖνος ὁ φοβερὸς παροξυσμός! Μετὰ πολλῶν ἡμερῶν φοβερὰν ταλαιπωρίαν, κατέφυγεν εἰς τὸ μόνον μέσον τὸ ὁποῖον τῆς ἔμενε. Ἐπῆρεν εἰς τὸ μᾶλλον ἀπόκρυφον μέρος τῆς οἰκίας τὴν Βεατρίκην καὶ τὴν Σιδωνίαν Παραβοληνῆν, ἄλλην θεραπαινίδα τῆς, καὶ τὰς ἔβαλε νὰ δοκιμασθῶσι ἐπὶ τινος λίθου ἡγιασμένου ὅτι περὶ τῆς οἰκειότητος αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἀντωνίου δὲν ἤθελόν ποτε φανερόσει τὸ ἐλάχιστον εἰς οὐδένα.

Ἄλλ' ἤδη ἡ φήμη τῶν ἐρώτων τούτων εἶχεν ἐξαπλωθῆ ἐπὶ τοσοῦτο ὥστε ἀπέβαινεν ἀδύνατος ἡ ἀπόκρυψις αὐτῶν, καὶ ἡ κακία μιᾶς γυναικὸς ἔφερε πρώτη τὴν εἶδησιν εἰς τὸν Γονζάγαν. Ὀνομάζετο αὕτη Ἐλισάβετ Κομβαγούτη, καὶ ἦτο διωρισμένη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγνῆς. Ἀλλὰ, διὰ λόγον ἄγνωστον, ἡ Ἀγνὴ δὲν τὴν ὑπέφερε καὶ τὴν ἐπεριφρόνει, δὲν τῆς ἐσυγχώρει δέ ποτε νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ δωμάτιά της, καὶ, ὡσάκις ἐπαρουσιάζετο ἐνώπιόν της, τὴν ἀπέπεμπεν, ἀποστέλλουσα αὐτὴν εἰς τὸ θυγάτριόν της ὅπως ἐπιμελήθῃ αὐτό. Ὅργισθεῖσα ἡ Ἐλισάβετ ἔνεκα τῆς τοσαύτης περιφρονήσεως, καὶ θέλουσα νὰ ἐκδικηθῆ, μαθοῦσα δὲ ἐκ πολλῶν πηγῶν τὰ μεταξὺ τῆς ἡγεμονίδος καὶ τοῦ Ἀντωνίου διατρέχοντα, ἡμέραν τινα, καθ' ἣν ἡ ἡγεμονίς ἦτον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν ἡγεμόνα καὶ ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα.

Ὁ Γονζάγας ἠσθάνθη τὴν ἀργὴν εἰς τὰ βάρη τῆς ψυχῆς του, ἀλλ' ἐπερίμενε, παρερχομένου τοῦ χρόνου, νὰ βεβαιωθῆ ἀσφαλῆς τερον περὶ τῆς κατηγορίας, καιροφυλακτήσας οὕτω νὰ λάβῃ τὴν δέουσαν ἐκδίκησιν ἐν καταλλήλῳ ὥρᾳ. Ἐντοσοῦτω, κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἠΰξανεν ἡ κατήγορος φήμη, καὶ τάχιστα τοσοῦτο ἐγένετο κοινὴ ὥστε ὁ Σκανδιανὸς, βλέπων τὴν ὑπαρξίν του κινδυνεύουσαν, ἐνόμισε πρέπον νὰ φυγαδευθῆ. Ἡ Ἀγνὴ ὁμως ἠσθάνθη ὅτι ἡ φυγὴ του θὰ ἦτο ρητὴ τοῦ ἐγκλήματος ὁμολογία, καὶ τὸν ἐμπόδισε, παρακαλέσασα αὐτὸν νὰ μὴ κηλιδώσῃ τοσοῦτον αἰσχροῶς τὴν ὑπόληξίν της. Ὁ Σκανδιανὸς τὴν ἤκουσε καὶ ἔμεινε. Ἀλλὰ πάλιν μετημελήθη, καὶ ἐσκέφθη ἐκ νέου νὰ φύγῃ. Εἶπε δὲ πρὸς ἄλλον τινα θαλαμηπόλον, φίλον του, ὀνομαζόμενον Ἰάκωβον Καύνον, ὅτι ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς, καὶ διὰ πάσης θυσίας, νὰ φύγῃ τὸ προσεχὲς σάββατον, καθ' ἣν ὥραν ὁ στρατὸς ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως, διὰ νὰ δυνηθῆ οὕτω νὰ ἐξέλθῃ καὶ αὐτὸς ἀγνώριστος, ἀναμιγνύμενος μεταξὺ τοῦ στρατοῦ, καὶ φέρων κάλυμμα τοιοῦτον εἰς τὴν κεφαλὴν ὥστε νὰ μὴ τὸν ἐννοήσῃ κανεὶς. Τὴν ἡμέραν τῆς 27 Ἰανουαρίου 1394, διεδόθη παρὰ τινος ὑπηρετοῦ τῆς Αὐλῆς ὅτι αὐριον, πρὸ τῆς ἐσπέρας, μεγάλᾳ κακῇ θὰ συμβῶσιν εἰς τὸ Παλάτιον. Ὁ Γονζάγας πληροφορηθεὶς τοῦτο, ἐκάλεσε τὸν ὑπηρετὴν

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ
ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΦΙΡΜΙΝΟΣ ΔΙΔΟΤΟΣ

ἐνώπιόν του, καί, δι' ἀπειλῶν, τὸν ἐβίασε καὶ τοῦ ὠμολόγησε ποίαν σημασίαν εἶχον οἱ λόγοι του· ἀμέσῳ δὲ διέταξε τὴν σύλ-
λειψιν τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Καῦνου, τῆς Σιδωνίας καὶ τῆς Βεατρίκης.
Ἐσύστησε δὲ ἐπιτροπὴν τὴν ὁποῖαν ἐπεφόρτισε νὰ ἐξετάσῃ καὶ
δικάσῃ ὅλας τὰς ὑποθέσεις, πολιτικὰς καὶ ποινικὰς, καθαρὰς καὶ
μικτὰς, ἧτοι ὑποθέσεις εἰς ἃς ἐνδιαφέρεται τὸ κράτος ἢ ἡ τιμὴ τοῦ
ἡγεμόνος, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ κοινότης τῶν Μεδιολάνων. Μετὰ μεγίστης
δὲ ταχύτητος ἤρξατο ἡ δίκη κατὰ τῶν δύο κατηγορουμένων, καί,
μετὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν, τὴν ἕκτην Φεβρουαρίου τοῦ 1394,
ἡμέραν Δευτέραν, ἐξητάσθησαν οἱ κατηγορούμενοι ἐν τῷ ἰδίῳ Πα-
λατίῳ τοῦ ἡγεμόνος. Ἡ δυστυχὴς Ἀγνή ὠμολόγησεν ἑαυτὴν ἔνο-
χον, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐπίσης. Οἱ δικασταὶ παρεχώρησαν προθεσμίαν
εἰς αὐτοὺς πρὸς ἀπολογίαν μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς προσεχοῦς ἡ-
μέρας. Ἄλλ' οἱ κατηγορούμενοι οὔτε εἶχόν τι ν' ἀπολογηθῶσι,
οὔτε ἠθέλησαν, καὶ οἱ δικασταὶ κατεδίκασαν τὴν Ἀγνήν εἰς τὴν
ποινὴν τῆς ἀποκεφαλίσσεως, τὸν δὲ Ἀντώνιον εἰς τὴν ποινὴν τῆς
ἀπαγχονίσσεως. Ἡ ἀτυχὴς ἡγεμονίς, μελανείμων, ἐφέρθη ὑπὸ τοῦ
Ἰωάννου Καβάλου, ἐπιφορτισθέντος τὴν ἐκτέλεσιν, εἰς τὸν πα-
λαιὸν κῆπον τοῦ Παλατίου, πρὸς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ, ἐν ἄκρα
μυστικότητι, ἀπεκεφαλίσθη· εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέρος βρόχος ἄτιμος
ἀπέπνιξε τὸν ἑραστὴν αὐτῆς.

Ὁ συγγραφεὺς, ἐξ οὗ ἐραυίζόμεθα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀνήκει
εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγαλητέρων συγχρόνων ἀνδρῶν τῆς Ἰταλίας.
Φέρει δὲ οὗτος τὰς ἐφεξῆς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας δὲν ἐνομίσα-
μεν πρέπον νὰ παραλείψωμεν.

Τὸ αἶμα τῆς ὥραίας Ἀγνῆς, χυθὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου συζύγου τῆς,
διήγειρε γενικὸν αἶσθημα συμπαθείας καὶ φρίκης. Φῆμαι πάν-
πολλοὶ ἠτιῶντο τὸν Γουζάγαν. Ὑπῆρξε δὲ φήμη τις ὅτι ἔπραξε
τὴν ὠμότητα ἐκείνην, θέλων νὰ διασκεδάσῃ πᾶσαν κατ' αὐτοῦ
ὑποψίαν ἐκ μέρους τοῦ Ἰωάννου Γαλιαττίου Βισκόντη, τοῦ φο-
νέως τοῦ πατρὸς τῆς Ἀγνῆς, διότι ἐκεῖνος δὲν ἔδιδε κάμμιαν εἰς
αὐτὸν ἐμπιστοσύνην, ἐνόσω εἶχεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν ἄσπον-
δον αὐτοῦ ἔχθρὸν. Ὑπῆρξε προσέτι καὶ ἄλλη φήμη ὅτι ἐσυκο-
φάντησε τὴν σύζυγον του, διὰ νὰ τὴν θανατώσῃ, καὶ νυμφευθῇ

ἄλλην τινα, ὡς καὶ συνέβη. Ἡ πρώτη τῶν δύο τούτων φημῶν φαίνεται μὴ βásiμος, διότι, ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀγνῆς, ὁ Γονζάγας παρήτησε τὴν συμμαχίαν τοῦ Βισκόντη, καὶ συνεμάχησε μετὰ τῶν ἐχθρῶν του. Ἡ δευτέρα ἀναιρεῖται ἐκ τῆς γενομένης ἀνακρίσεως. Εἰς τὰ ὄμματα ὁμοῦς ἡμῶν, ἐπιλέγει ὁ συγγραφεὺς, μᾶλλον δικαιολογημένος θὰ ἦτον ὁ Γονζάγας, ἂν, ἅμα πληροφορηθεὶς τὴν ἀπιστίαν τῆς Ἀγνῆς, ἤθελεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν φονεῦσαι, διότι τὸ νὰ μελετήσῃ, ἐπὶ χρόνον μακρὸν, τὴν καταδίκην καὶ τὴν καταστροφὴν της, τὸ νὰ ὑποφέρῃ νὰ μετρηθῇ δικαστικῶς ἡ ἀτιμία τῆς συζύγου, καὶ προσέτι ἡ κατασιγὴν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ βαφῆ ἡ χεὶρ τοῦ δημίου ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Ἀγνῆς Βισκόντη, τῆς ἡγεμονίδος τῆς Μαντουῆς, καὶ συγγενοῦς δύο βασιλέων, μᾶς φαίνονται ὅλαι αὐταὶ αἱ πράξεις θηριώδεις καὶ μωραὶ συγχρόνως.

ΠΑΝΔΙΩΤΗΣ Ι. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΣΑΛΒΑΤΩΡ (LOUIS SALVATOR)

Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι ἐλάχιστοι τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ἡγεμονιδῶν ὑπῆρξαν οἱ ἀσχοληθέντες συστηματικῶς εἰς ἐπιστημονικὰς συγγραφὰς καὶ μελέτας καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι, ἠριθμημένοι, μετρούμενοι ἐπὶ δακτύλοις ὑπῆρξαν οἱ δυνάμενοι εἰκότως νὰ διεκδικήσωσι τὸν τίτλον τοῦ πολυμαθοῦς καὶ τοῦ σοφοῦ. Ὑπῆρξαν κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος αὐταί, περιθάψασαι εὐγενῶς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλοσοφίαν· δύο δὲ μεγάλοι ἡγεμόνες, ἡ Αἰκατερίνη τῆς Ῥωσσίας καὶ ὁ Φρειδερίκος τῆς Πρωσσίας ἀντεπέστηλλον συχνότατα πρὸς τὸν ἑξοχον τοῦ αἰῶνος φιλόσοφον, τὸν Βολταῖρον, ὅστις εἶχε μεταβάλει τὸ Φέρνεϋ εἰς αὐλὴν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς φιλοσοφίας. Ὑπῆρξαν δὲ